

An examination of fear of crime and perception of risk by gender

Suç korkusu ve risk algısının toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi¹

Meral Öztürk²

Faruk Kocacık³

Miraç Burak Gönültaş⁴

Abstract

Fear of crime has become one of the most popular subjects in social sciences in the past fifty years. Primarily an area of interest in criminology, the fear of crime has lately been analysed from a sociological perspective, and personal and environmental factors that generate the fear of victimisation have been examined. Researches conducted so far suggest that the fear of crime has become one of the social problems that modern societies confront and women are more fearful of victimisation when compared to men. This study aims at understanding whether there are any differences on the fear of crime based on gender and what types of precautions females take in order to avoid crime. The survey has been carried out in the city of Mersin. A questionnaire form developed by Ferraro (1995) and adapted to Turkish language by Kul (2009) has been used. The findings obtained from the survey have confirmed the literature. Accordingly, women's fear of crime has been found to be significantly higher than that of men. Women are most afraid of being exposed to sexual abuse and rape. Additionally, women exhibit more avoidance behaviours in order not to be a victim of crime.

Özet

Suç korkusu son 50 yılda sosyal bilimlerde popüler olan konulardandır. Öncelikle kriminolojinin ilgi alanına girdiği görülen suç korkusu daha sonraları sosyolojik perspektiften de incelenmeye başlanmış, mağduriyet korkusuna neden olan bireysel ve çevresel faktörler incelenmiştir. Yapılan araştırmalar suç korkusunun artık modern toplumların karşılaştığı sosyal sorunlardan birisi olduğunu, kadınların erkeklere kıyasla daha çok mağduriyet korkusu yaşadıklarını göstermektedir. Bu çalışma suç korkusunun cinsiyet açısından farklılaşp farklılaşmadığını, kadınların suçtan korunma amacıyla ne tür önlemler aldığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışma Mersin'de gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Ferraro (1995) tarafından geliştirilen ve Kul (2009) tarafından Türkçeye uyarlanan anket formu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler literatürü desteklemektedir. Buna göre kadınların suç korkuları erkeklerden anlamlı düzeyde yüksektir. Kadınlar en çok cinsel taciz ve tecavüze uğramaktan korkmaktadır. Bunun yanında suç mağduriyeti yaşamamak için daha çok kaçınma davranışı sergilemektedirler.

¹ Bu makale Meral ÖZTÜRK (2015)'ün "Sosyolojik Açıdan Suç Korkusu ve Yaşam Memnuniyeti: Mersin İli Örneği" adlı Doktora çalışmasından üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, mrozturk@cumhuriyet.edu.tr

³ Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, kocacik@cumhuriyet.edu.tr

⁴ Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, mbgonultas@cumhuriyet.edu.tr

Keywords: Fear of crime, Crime avoidance social practice, Gender, Risk perception.

Anahtar Kelimeler: Suç korkusu, Suçtan korunma sosyal pratiği, Cinsiyet, Risk algısı.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

GİRİŞ

Korkunun insanı insan yapan evrensel duygulardan olduğunda şüphe yoktur. Sevmek, heyecanlanmak, şaşırarak veya üzülme ne kadar insanî ise korkmak da o kadar insanîdir. Korku daha çok güvensizliğin olduğu anda ortaya çıkan bir duygudur (Yücel, 2009, s.280). Toplumsal güveni zedeleyen unsurlardan birisi hiç şüphesiz suç olgusudur. Kısaca kanunlarda açıkça yasak olan ve karşılığında ceza gerektiren fillere gönderme yapan suç olgusu (Dolu, 2011, s.32) insanlık tarihiyle özdeşdir. Her dönemde her toplumda suç varlığını devam ettirmiştir. Bu durum sıradan vatandaşların hem kendileri hem de yakınları adına endişelenmesine ve bir suçun mağduru olma kaygısı taşımasına yol açmıştır. Bu duruma literatürde mağduriyet veya suç korkusu denilmektedir.

Suç korkusu özellikle günümüz modern toplumlarında yaygın bir problem haline dönüşmüştür (Hale, 1996). Modern toplumları güvensizliğe iten nedenlerden birisi suç oranlarının artması ve suçun niteliğinin değişmesidir. Hızlı kentleşme, nüfus artışı, aile kurumunun zayıflaması, alkol ve uyuşturucu gibi alışkanlıkların çoğalması, ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin ortaya çıkması, kültürel farklılıklar ve çatışmaların artması, geleneksel değer ve bağlılıklarının zayıflaması ve enformel sosyal kontrolün çözülmesi gibi modernleşme süreciyle ilintili ortaya çıkan hususlar suç oranlarının artmasını beraberinde getirmiştir (Kızmaz, 2012, s.55). Bu süreçte özellikle kentler; heterojen ve kalabalık yapısı, sosyal kontrolün etkisizliği ve zenginlik/servetin kaynağı olması gibi nedenlerle suçlular açısından cazip alanlar haline gelmektedir (Karasu, 2012, s.175). Bunun yanında modernleşmenin getirdiği teknolojik gelişmelerin suçlular tarafından kullanılması suçun niteliğinin değişmesine, sıradan insanların suçlularla karşılaşma olasılığını kolaylaştırmasına yol açmıştır. Teknolojik değişimler nedeniyle özellikle geç modern dönemde yasadışı dinlemeler, telefonla dolandırılmalar, banka hesaplarının boşaltılması, gizli ve özel bilgilere ulaşılması, korsan cd ve yazılım yoluyla emeğin çalınması gibi bundan 100 sene öncesinde insan aklına gelmeyecek pek çok suçun mağduru olmak herkesin kolaylıkla karşılaşabileceği suçlar arasına girmektedir (Giddens, 2008, s.877). Suçun nereden ve ne zaman geleceğinin kestirilememesi insanların daima tetikte yaşamasına yol açmıştır. Bu durum günümüz insanların hem fiziksel hem de ruhsal açıdan yıpranmasını beraberinde getirmektedir. Suç ve suçluların yol açtığı korku insanları derinden etkilemekte, mağduriyet korkusu toplumlara sessizce nüfuz etmektedir.

İnsanlar suça maruz kalma korkusunun sebep olduğu psikolojik ve sosyal sonuçlarla baş etmek zorundadır çünkü suçu oluşturan eylem sona erse de ortaya çıkarmış olduğu olumsuz etki uzun yıllar devam edebilmekte (Çardak, 2012, s.24), işlenen suçtan sadece mağdurun kendisi değil, üçüncü kişiler de etkilenmektedir. Suça maruz kalma korkusunun, bireylerde başta kaygı, stres, huzursuzluk, güvensizlik, yabancılaşma (Liska, Sanchirico ve Reed, 1988; Miceli, Roccato ve Rosato, 2004;), aciziyet, yaşamdan zevk alamama ve şok gibi ruhsal bozuklukların ortaya çıkmasına neden olmakla birlikte (Clark, 2003; Clemente ve Kleiman, 1977) ruhsal bozuklukları tetiklediği (Miceli vd., 2004) çalışmalarla ortaya konmaktadır. Toplumsal yönü itibarıyla sosyal bütünleşme ve dayanışmayı zayıflattığı, enformel sosyal kontrol mekanizmalarını etkisizleştirdiği, sosyal istikrarsızlığa yol açtığı, toplumsal huzuru ve düzeni bozduğu (Sampson, 1991, s.51), ayrıca insanlar arasında ayrışmayı, hoşgörüsüzlüğü ve yabancı düşmanlığını körüklediği gözlemlenmektedir (Amerio ve Roccato, 2005, s.18).

İnsanlar bir suçun mağduru olmamak için “kaçınma” ve “korunma” davranışlarını içeren çeşitli stratejiler geliştirmektedir. Kaçınma davranışı korkuya neden olabilecek belirli yerlerden ve insanlardan uzak durmaktır. İnsanlar genellikle yaşadıkları şehirde neresinin tehlikeli olabileceğini bilmekte ve buralardan geri durmayı tercih etmektedir. Örneğin gençlerin yoğun olarak bulunduğu yerler, otoparklar, duraklar, sosyal ve fiziksel düzensizliklerin görüldüğü muhitler, içkili mekânlar, parklar vb. yerler suç için uygun ortamların oluştuğu *sıcak bölgeler* olarak kabul edilmektedir. İnsanlar özellikle gece saatlerinde buralarda bulunmaktan kaçınarak suça maruz kalma korkularını düşürmeye çalışmaktadır (Miethe, 1995, s.22-23). Korkuya karşı geliştirilen diğer bir strateji ise koruyucu önlem alma davranışıdır. Korunma davranışı bireyin kendisini veya malını suçtan korumaya yönelik aldığı tedbirleri içermektedir. Suçlulara karşı güvenlik önlemi olarak kapıya veya pencerelere ekstra kilit ve demir parmaklık taktırmak, alarm sistemi kurmak, üzerinde ateşli silah veya kesici alet taşımak, kendini koruma tekniklerini öğrenmek, daima arkadaş grubuyla birlikte gezinmek, bekçi köpeği almak, eve fazladan aydınlatma koymak, evden ayrıldıktan sonra ışıkları, radyoyu veya televizyonu açık bırakmak veya bir yere gittiğinde komşusundan evine göz kulak olmasını rica etmek gibi davranışlar korunma davranışı olarak özetlenebilir (Ferraro, 1995; Miethe, 1995, s.24; Warr ve Ellison, 2000, s.551).

Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda suç korkusunun sosyodemografik (cinsiyet, yaş medeni durum vb.) değişkenlerle ilişkisinin sıklıkla çalışmaya dâhil edildiği kadınların erkeklerle kıyasla suç korkularının daha yüksek olduğunun saptandığı görülmektedir (Bkz: Box, Hale ve Andrews, 1998; Clemente ve Kleiman, 1977; Chiricos, Escholz ve Gertz, 1997; Garofalo, 1979; Gordon ve Riger, 1989; Keane, 1992; Skogan ve Maxfield 1981; Smith ve Torstensson, 1997; Valentine, 1989; Young, 1992; Warr, 1984). Hatta bazı araştırmalara göre kadınların suç korku düzeyleri erkeklerden üç kat daha yüksektir (Scott, 2003, s.204; Stanko, 1995, s.48).

Bu çalışmanın da çıkış noktası, suç korkusu olgusu üzerinde cinsiyet faktörünün etkisinin araştırılmasıdır. Bu bağlamda söz konusu çalışma “kadın ve erkeklerin suç korkuları arasında fark var mıdır?”, “Kadınların en çok korktuğu suç türü hangisidir?” “Kadın ve erkeklerin risk algıları arasında bir farklılık var mıdır?” ve “Kadınlar suç korkusunu önlemeye dönük ne tür tedbirler almaktadır?” gibi soruların cevaplarını aramak amacıyla ortaya konmuştur. Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ülkemizde suç oranlarında ve buna bağlı olarak da mağduriyet oranlarında artış olduğu gözlemlenmektedir⁵. Artan mağduriyet oranları ve kadına yönelik şiddet temelli vakaların infialler uyandırması, suçla mücadelenin yanı sıra suç korkusu fenomeninin de çalışılmasını gerekli kılmaktadır. Alanla ilgili literatüre bakıldığında, suç korkusu ile ilgili çalışmaların çoğunlukla Avrupa ve Amerika gibi ciddi suç oranlarını tecrübe etmiş toplumlarda çoğunlukla yapıldığı görülmüş ve bireylerin yaşadığı mağduriyet korkusunun toplumsal bir sorun haline dönüştüğü ortaya konmuştur. Türkiye gibi henüz gelişmekte olan ülkelerde konuyla ilgili çalışmaların çok sınırlı kaldığı görülmektedir. Böylelikle bu çalışma, Avrupa ülkelerinden farklı tarihsel ve kültürel mirasa sahip olan Türkiye’de suç korkusunun toplumsal bir sorun haline gelip gelmediği hususunda ipucu verecek, güvenlik algısı bakımından Avrupa ülkeleri ve Türkiye arasındaki toplumsal farklılıklar ve benzerlikleri ortaya koyma imkânı sunacaktır. Elde edilen bulgular, ayrıca toplumsal huzuru sağlamak üzere ortaya konan güvenlik politikaları ile toplumsal cinsiyet konusundaki politikaların geliştirilmesine katkı sunacaktır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Suç Korkusunun Tanımı

Literatürde suç korkusunun tam olarak ne anlama geldiği konusunda henüz tam bir uzlaşıya varılmadığı görülmektedir (Ferraro ve LaGrange, 1987; Hale, 1996: 84; Yin, 1980, s.496). Bu

⁵ http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2012/adalet_ist_2012.pdf

durum suç korkusunun çok boyutlu ve sübjektif bir kavram olmasından, duygusal değerlendirme ve farklı davranışsal tepkiler içermesinden kaynaklanmaktadır (Dubow, McCabe ve Kaplan, 1979, s.1). Literatürde birbirinden farklı tanımlara rastlanmakla birlikte Ferraro (1995, s. 22)'nin olguyu ele alış biçiminin genel kabul gördüğü anlaşılmaktadır. Ona göre suç korkusu; *bireyin suç veya suç ile ilişkilendirdiği sembolere karşı geliştirdiği duygusal tepki veya anksiyete duygusu'dur*. Benzer şekilde Warr (2000, s.453), suça maruz kalma korkusunu *tehlike beklentisinden kaynaklanan endişe/kaygı duygusu* olarak ifade etmiştir. Korku; bir inanç, değerlendirme veya tutum değildir. Aksine korku bir duygudur. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda suça maruz kalma korkusu, *algılanan çevreye karşı geliştirdiğimiz duygusal reaksiyon* olarak tanımlanmalıdır. Tanımlamalar, suç korkusunun üç temel bileşenden (Bilişsel, duygusal ve davranışsal) oluştuğunu ortaya koymakta ve korkunun üç bileşenini birbirinden ayırmaktadır. Korkunun bilişsel boyutu risk algılarının oluştuğu mantıksal düşünme sürecini içerirken, duygusal boyut korku ile ilişkilendirilen duygulara, davranışsal boyut ise bir suç eylemi ile karşılaşıldığında verilen fiziksel tepkilere vurgu yapmaktadır (Franklin, T.W., Franklin, C.A. ve Fearn, 2008, s.205). Bilişsel boyut risk algısı (perceived risk), duygusal boyut suç korkusu (fear of crime), davranışsal boyut ise kısıtlanmış davranış (constrained behaviour) olarak adlandırılmaktadır. Suç korkusunun doğru biçimde ölçülmesi, bu üç boyutun birbirinden ayrılmasıyla mümkündür. Oysa araştırmalarda bilhassa risk algısı ile suç korkusu birbirine karıştırılmıştır (Ferraro, 1995, s. 22-23; Rountree ve Land, 1996, s.1355; Warr, 2000, s.453). Bu durum suça maruz kalma korkusunun çalışıldığı ilk dönemlerde daha bariz görülmektedir. İlk dönem çalışmalarda suç korkusunu kavramlaştırırken daha çok bilişsel boyutun ön plana çıktığı, kavramın insanların kendi güvenlikleri ile ilgili genel kaygıları olarak tanımlandığı görülmektedir. Oysa bireylerin kendi güvenlikleri ile ilgili hissettikleri kaygı daha çok bireyin riski nasıl algıladığı ile alakalıdır. Bireyin risk ile ilgili yargısı onun korkmasını gerekli kılmamaktadır. Birey suça maruz kalma riskinin yüksek olduğunu düşünse bile bu düşünce onun korkmasına neden olmayabilir. Korku daha çok muhtemel bir tehlike karşısında insanda bazı fiziksel değişimleri harekete geçirmektedir. Korkan insanın vücudunda adrenalin salgılanmakta ve adrenalin bireyin kendini savunması için ona cesaret vermektedir. Ancak bu farklılık göz ardı edilmiş, bu dönemde araştırmacılar bireylerin risk algısını ölçmelerine karşın ısrarla suç korkusunu ölçtüklerini iddia etmişlerdir (Ferraro, 1995, s.22-25; Tulloch, 1998, s.12).

1.2. Cinsiyet ve Suç Korkusu Arasındaki İlişkiye Yönelik Görüşler

Suç korkusunu açıklamaya dönük teoriler; Savunmasızlık Teorisi, Mağduriyet Teorisi, Risk Değerlendirme Modeli ve Toplumsal Kaygı Teorisi olarak özetlenmektedir. Savunmasızlık ve Mağduriyet Teorileri suça maruz kalma konusunda daha çok bireysel faktörlere vurgu yaparken, Risk Değerlendirmesi Modeli bireysel faktörler yanında sosyal çevrenin korku üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Toplumsal Kaygı Teorisi ise çevresel etkiler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Cinsiyet ve suç korkusu arasındaki ilişkinin bugüne kadar daha çok Savunmasızlık Teorisi çerçevesinde açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir. Savunmasızlık, bir saldırı anında etkili savunma, o saldırıdan kaçma ve saldırıyı bertaraf etme (Pantazis, 2000) noktasındaki yetersizliği ifade etmektedir. Skogan ve Maxfield (1981, s.69) savunmasızlığı sosyal ve fiziksel olmak üzere iki boyutta incelemektedir. Sosyal savunmasızlık bireylerin toplumdaki pozisyonları ile alakalı bir kavramdır. (Doran ve Burgess, 2011). Sosyo-ekonomik statüsü düşük olanlar ile azınlıklar sosyal yönden savunmasız gruplar olarak kabul edilmektedir (Skogan ve Maxfield, 1981, s.69-78). Fiziksel savunmasızlık ise herhangi bir suç eylemine karşı koyacak fiziksel gücün yetersizliğini ifade etmekte (Doran ve Burgess, 2011, s.30) fiziksel savunmasızlık cinsiyet ve yaş değişkenleri çerçevesinde açıklanmaktadır. Buna göre kadınların ve yaşlıların fiziksel zayıflığı korkularını yükseltmektedir. Kendilerine yönelebilecek muhtemel bir saldırıya karşı koyacak fiziksel güçten mahrum olduklarını düşünen kadınlar ve yaşlılar toplumdaki en savunmasız gruplardan birisini oluşturmaktadır (Skogan ve Maxfield, 1981, s. 69-78). Savunmasızlık teorisi bu görüşten yola çıkarak mağduriyet korkusunun bu iki grupta daha yüksek çıkmasını doğal kabul etmektedir. Ancak savunmasızlık teorisinin

kadınların fiziksel özelliği nedeniyle daha çok korktuğu yönündeki görüşleri çeşitli eleştiriler almakta; kadınların mağduriyet korkusunun yüksek çıkmasının altında yatan başka nedenler olduğu öne sürülmektedir.

Kadınların gündelik yaşamları gereği evde daha fazla vakit geçirdikleri, bu nedenle riskli mekânlardan/durumlardan uzak bir yaşam sürdürdükleri düşünülünce suç mağduru olma olasılıklarının daha düşük olması beklenmektedir. Buna rağmen araştırmaların büyük çoğunluğunda kadınların suça maruz kalma korkularının erkeklerden daha yüksek çıkması bir çelişki (Hale, 1996, s. 80) olarak görülmekte, bu çelişki literatürde cinsiyet-korku paradoksu olarak adlandırılmaktadır (Rader, May ve Goodrum, 2007, s.477).

Stanko (1995, s.48) bu çelişkinin kadınların daha az suç mağduru olduğu yönündeki yanılığın kaynaklandığını iddia etmektedir. Ona göre gerçekte kadınlarla erkeklerin şiddet mağduru olma düzeyleri birbirine yakındır. Ancak araştırmalar temelde kadınların yabancılar tarafından saldırıya uğrama korkularını ölçmeyi amaçlamaktadır. Oysa dışarıdaki yabancılardan gelecek tehlikeden önce kadınların yakın çevresine odaklanmak gerekmektedir. Kadınların gerek eşleri gerekse yakın akrabalar, arkadaş veya komşuları tarafından cinsel saldırı /taciz ve tecavüze uğrama ihtimali daha yüksektir. Buna karşın kadınlar, böylesi durumlarda yaşadıkları tacizi resmi makamlara bildirmek hususunda gönülsüzdür. Araştırmacılar bunu göz ardı ederek sadece resmi kayıtlara geçen mağduriyet sayısından yola çıkmakta ve kadınların daha az suça maruz kalmasına karşın irrasyonel şekilde daha çok suça maruz kalma korkusu yaşadıklarını savunmaktadır.

Bu çelişki kimilerine göre kadınların cinsel saldırıya uğrama korkularından kaynaklanmaktadır. Şöyle ki kadınlar genel suç türleri içerisinde en çok cinsel saldırıya maruz kalmaktan korkmaktadır çünkü cinsel içerikli suçların büyük kısmı kadınlara yöneliktir (Ferraro,1995, s.87). Kadınlara yönelik cinsel saldırı oranı erkeklerle kıyasla 10 kat daha fazladır (Crowell ve Burgess, 1996). Özellikle kentlerde yaşayan genç kadınlar kırsaldaki hemcinslerine göre daha büyük tehdit altındadır (Ferraro, 1995, s.87). Literatürde kadınların cinsel taciz ve tecavüz korkularını ortaya koyan pek çok çalışma mevcuttur. Bunlardan birisi Gallagher, Bradford ve Pease tarafından İngiltere'nin kuzeybatısında yapılan çalışmadır. 9-16 yaş grubu öğrencilerden oluşan toplam 2420 kişiyle yapılan araştırma sonuçlarına göre genç kızlar özellikle cinsel taciz ve takip edilmek, ahlaksız teklif almak gibi cinsel içerikli saldırılara uğramaktan rahatsızlık duymaktadır (Akt.: Deakin, 2006: 387). Buna benzer bir başka bulgu Warr (1984) tarafından Seattle'de yapılan çalışmada ortaya konmaktadır. Warr, 339 kişinin katıldığı araştırmada insanların 16 farklı suç türünden ne kadar korktuklarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada kadınların en çok tecavüze uğramaktan korktuklarını saptamıştır. Buradan hareketle, kadınların suç korkularından bahsederken aslında cinsel taciz ve tecavüze uğrama korkularından bahsetmek gerektiğini öne sürmektedir. Warr ile aynı görüşleri paylaşan Ferraro, kadın ve erkeklerin cinsel içerikli suçlar dışındaki suçlara uğrama korkularının aslında aynı düzeyde olduğunu, araştırmalarda kadınların korkularının erkeklerden daha yüksek çıkmasının temelinde onların tecavüz ve saldırı konusundaki aşırı korkularının yattığını savunmaktadır. Ferraro (1995, s.86-100) bu durumu *Gölge Hipotezi* (Shadow Hypothesis) ile açıklamaktadır. Ona göre cinsel saldırı ve tecavüz kadınlar için hem fiziksel hem de duygusal travmaya neden olmakta özellikle duygusal travma uzun yıllar yaşamlarını alt üst etmektedir. Ferraro'ya göre kadınlar için herhangi bir suç eylemi beraberinde cinsel taciz riskini de getirmektedir. Örneğin bir erkek tarafından kaçırılmak veya yalnızken eve hırsız girmesi bir kadın için tecavüze uğrama riski de doğurmaktadır. Bu risk nedeniyle kadınlar kaçırılmaktan ve soyguna uğramaktan da korkmaktadır. Diğer bir ifadeyle kadının tecavüze uğrama korkusu diğer tüm potansiyel suçlarla ilgili korkularını artırmakta ve erkeklerle kıyaslandığında daha yaygın/genel korku yaşamalarına neden olmaktadır.

Bir grup feminist düşünür ise *toplumsal yapı* kavramı etrafında konuyu açıklamaktadır. Feminist düşünce kadınlık ve erkeklığın biyolojik kökenli olmadığını aksine toplum tarafından inşa edildiğini iddia ederek *toplumsal cinsiyet* kavramına odaklanmaktadır. Toplumsal cinsiyet, "kadınla erkeğin sosyal ve kültürel açıdan tanımlanmasını, toplumların bu iki cinsi birbirinden ayırt etme biçimini, onlara

verdiği toplumsal rolleri anlatmak için kullanılan bir kavramdır” (Ecevit, 2011, s. 4). Bu düşüncülere göre ataerkil toplumsal yapı, sosyalleşme sürecinde kadın ve erkeklere belirli roller biçmektedir. Bu rol uyarınca toplum, kadınlardan pasif/kırılgan olmalarını, yabancılardan korkmalarını (Walklate’den akt: Jennett, 1998: 34-35), kontrol edilmeye muhtaç olduklarını hissetmelerini, boyun eğmelerini (Kelly 1996, s.198–200) ve duygularını rahatça ifade etmelerini (Callanan ve Teasdale, 2009, s. 361) beklemektedir. Beklenen rolleri yerine getirebilmeleri için kadınlar, çocukluklarından itibaren korku kültürü ile yetiştirilmekte (Walklate’den akt: Jennett, 1998, s.34-35) ve giderek bir erkek tarafından korunmanın doğanın bir parçası olduğuna inanmakta ve içinde bulunduğu durumu içselleştirmektedir (Gardner, 1989). Bu yapı içerisinde sosyalleşen kadınlar, mağduriyet araştırmalarında toplumun kendilerine biçtiği role uygun cevaplar vermekte, suça maruz kalma korkuları da yüksek çıkmaktadır (Fisher ve Sloan, 2003; Gilchrist, Bannister, Ditton ve Farrall, 1998; Goodey, 1997; Hollander, 2001; Killias ve Clerici, 2000; Rader, 2008; Smith ve Torstensson 1997; Stanko, 1995). Buna karşın toplum, erkeklerde güç ve kontrol aramaktadır. Kontrol erkekler dünyasında vazgeçilmez bir ögedir. Bir erkek için etrafındakilere hayatının kontrolünü kaybettirdiği izlenimi vermesi acizlik göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu duygu suça maruz kalma korkusu ile ilgili araştırmalarda erkeklerin toplumdan dışlanma kaygısıyla hissettikleri korkuyu baskılamalarına ve samimiyetten uzak cevap vermelerine neden olmaktadır. Toplumun kendilerine verdiği erkeklik kimliğine uygun cevaplar vererek erkeklik duygularının zedelenmesini önleyen erkeklerin korku düzeyi doğal olarak daha düşük çıkmaktadır (Hale 1996, s. 99; Goodey, 1997). Sutton ve Farrall (2005) toplumların erkeklere bu konudaki duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade etme şansı vermesi durumunda erkeklerin kadınlara göre daha fazla suç korkusu yaşadıklarını itiraf edeceklerini iddia etmektedir.

Cinsiyet ve suç korkusu arasındaki ilişkiye odaklanan çalışmalar, kadınların homojen bir grup özelliği göstermediğini ortaya koyması bakımından önemlidir. Örneğin Warr (1984) yaşlı veya siyah kadınların daha çok korktuğunu ortaya koymaktadır. Smith (1988) Toronto’da 315 kadınla yaptığı çalışmada, eş, erkek arkadaş veya diğer yakınları tarafından şiddete maruz kalan kadınların böylesi bir tecrübeyi yaşamamış kadınlara göre daha fazla mağduriyet korkusu yaşadığını ortaya çıkarmaktadır. Pain (1997, s.239) ise kadınların bağlı buldukları sosyal sınıf, yaş ve sağlık gibi faktörlerin suça maruz kalma korkusunu farklılaştırdığını iddia etmektedir. Aynı şekilde kadınların anne olup olmadıkları mağduriyet korkularını etkilemektedir. Kadınlar sosyal sınıfları ne olursa olsun dışarıda uğrayabilecekleri herhangi bir saldırı karşısında aynı düzeyde korku hissederken, aile içerisinde uğrayacakları şiddet suçu göz önüne alındığında mağduriyet korku düzeyleri farklılaşmaktadır. Özellikle alt sınıfta yer alan ve yakınları tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kadınlar üst ve orta sınıftaki hemcinslerine nazaran daha fazla korkuya sahiptir.

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma modellerinden tarama (betimsel) modeli benimsenmiştir. Tarama modelinde hali hazırda var olan durum resmedilmekte, olgu nasıl işliyorsa öyle ele alınıp incelenmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2013, s. 48; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Betimsel nitelikli araştırmalar; mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedeflemektedir. Genellikle bir survey yöntemi olan betimleme yöntemi, grupla ilgili genişliğine bir çalışmadır. Çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılır (Karasar, 2000).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma hem kent tarihi hem de sosyal yapısı nedeniyle dikkat çeken kentlerden Mersin’de yapılmıştır. Araştırmanın evreni Mersin’de 204 mahalle arasından seçilen 10 mahallede yaşayan 18

yaş ve üstü bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem seçiminde **oranlı tabakalı örneklem** tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle evren kendi içinde homojen olacak şekilde alt gruplara bölünmüş, tabakalama değişkeni olarak mahallelerin sosyoekonomik düzeyleri kullanılmıştır. Mahalleler sosyoekonomik düzeylerine göre üst, orta ve alt sınıf mahalleler olarak üç tabakaya ayrılmıştır. Yenişehir Belediyesine bağlı Limonluk, Eğriçam ve Menteş Mahalleleri üst sosyoekonomik sınıfı; Mezitli Belediyesine bağlı Menderes ve Fatih Mahalleleri ile Yenişehir Belediye sınırları içerisindeki Bahçelievler Mahallesi orta sosyoekonomik sınıfı; Akdeniz Belediyesi'ne bağlı Çay ve Çilek Mahalleleri ile Toroslar Belediyesine bağlı Güneykent ve Kurdalı Mahalleleri alt sosyoekonomik sınıfı temsilen örnekleme dâhil edilmiştir. Ardından tesadüfi örnekleme tekniği kullanılarak belirlenen toplam 800 haneden 18 yaş ve üstünde yer alan birer kişi ile anket uygulaması yapılmıştır. Katılımcıların 302'si kadın, 498'i erkektir. Bu rakamlar ankette kadınların %37.8 erkeklerin ise % 62.3'lük bir oranla temsil edildiğini göstermektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Araştırmanın Hipotezleri

Veri toplama aracı olarak Ferraro tarafından 1994 yılında geliştirilen ve Kul (2009) tarafından Türkçeye uyarlanan suç korkusu anket formu kullanılmıştır. Bu formda katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini tespitine yönelik sorular yanında suç korkusu, risk algısı ve kısıtlanmış davranışı ölçmek üzere geliştirilen 3 ayrı ölçek yer almaktadır. Ferraro (1995) "suç korkusu ölçeği"nin güvenilirlik alfa katsayısının 0.90, "suç risk algılaması ölçeği"nin alfa güvenilirlik katsayısının ise 0.87 olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışma kapsamında "suç korkusu ölçeği"nin güvenilirliği 0.91, "suç risk algılaması ölçeği"nin güvenilirlik katsayısının 0.90 olduğu belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan üçüncü ölçek bireylerin davranışlarını ne kadar kısıtladığını ortaya koymayı amaçlayan "suçtan korunma sosyal pratiği ölçeği"dir. Suçtan kaçınma ve korunma davranışlarını içeren ve 20 maddeden oluşan "**suçtan korunma sosyal pratiği**" ölçeğinin alfa güvenilirlik katsayısı bu çalışma kapsamında alfa güvenilirlik katsayısı 0.86 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmanın hipotezleri ise şunlardır:

- i. Suça maruz kalma korkusu cinsiyete göre farklılık göstermektedir.
- ii. Mağduriyet risk algısı cinsiyete göre farklılık göstermektedir.
- iii. Suçtan korunma sosyal pratiği cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Çalışma sonunda elde edilen veriler, SPSS 18.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler %95 güvenilirlik düzeyinde gerçekleştirilmiş olup frekans ve yüzde dağılımları dışında suç korkusu, risk algısı ve kısıtlanmış davranış açısından cinsiyetler arasında farklılığı ortaya koymak amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

H₁: Suça maruz kalma korkusu cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Bu çalışma kapsamında cinsiyet bireysel düzeyde suç korkusunu belirleyen bağımsız değişken olarak ele alınmakta ve suça maruz kalma korkusunun cinsiyete göre farklılık gösterdiği iddia edilmektedir. Hipotezin analizi için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Bağımsız örneklem t testi, iki ayrı grubun ortalamaları arasında farklılık olup olmadığını anlamak üzere yapılan analiz testidir (Ak, 2005: 75). Yapılan analiz sonucunda erkeklerle kadınların suç korku düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ($t_{(790)} = 22.25, p < .05$), kadınların suça maruz kalmaya korku ortalamalarının ($\bar{X} = 44.83$) erkeklerin ortalamalarından ($\bar{X} = 28.99$) oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Sonuçlar Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Cinsiyet Açısından Suç Korkusu Durum Tablosu

	N	\bar{X}	ss.	t	P
Kadın	299	44.83	9.28	22.25	.000
Erkek	493	28.99	10.39		

Bulgular yurt dışı ve yurt içinde yapılan pek çok araştırmada elde edilen verilerle uygunluk göstermektedir. Örneğin Warr (1985, s. 248) Seattle’de yaptığı çalışmada kadınların suç korkusunun daha yüksek olduğunu bu yüzden erkeklerle kıyaslandığında daha çok kaçınma davranışı sergilediğini tespit etmiştir. Liska ve arkadaşları (1988, s. 833), 1970 yılında yapılan Ulusal Suç Anketi’nin (NCS) verilerini analiz ettikleri çalışmada cinsiyetin suç korkusu üzerinde güçlü etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır. LaGrange ve Ferraro’da (1989) Amerika’nın Güneydoğu metropolitan bölgelerinde 320 katılımcıyla yaptıkları çalışmada hem Ulusal Suç Anketi’nde yer alan soruları (NCS) hem de 11 özel suç türünden oluşan korku ölçeğini uygulamışlar, her ikisinde de kadınların suç korkularının erkeklerden yüksek olduğunu saptamışlardır. Benzer bir sonuç Hwang (2006, s. 167) tarafından Seul’de yapılan çalışmada ortaya konmuştur. Hwang doktora tezi kapsamında yaptığı çalışmada kadınların erkeklerden daha çok korktuğu bulgusuna ulaşmıştır.

Türkiye’de konuyla ilgili yapılan çalışmalar da aynı yönde bulguları işaret etmektedir. Örneğin Uludağ’ın (2010, s. 20) Malatya’da yaşayan 16 yaş ve üzeri 1.173 kişiyle yaptığı çalışmada kadınların suç korkularının erkeklerden daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Kul (2009: 203), İstanbul’da kamu ve özel sektörlerde çalışan kadınlarla erkeklerin suç korku düzeylerini karşılaştırmış ve aralarında istatistiksel olarak bir farklılık olduğunu, kadınların her suç türü bakımından erkeklerden daha çok korktuğunu saptamıştır. Kul’un tespiti Özaşçılar ve Ziyalar (2009)’ın yılında İstanbul’da yaşayan 18–25 yaş arasındaki 554 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmada ortaya konan bulgularla paralellik göstermektedir. Yine Karakuş’un (2013, s. 11) İstanbul’da 60 farklı mahalle düzeyinde yaptığı çalışmada da cinsiyet ve suça maruz kalma arasında pozitif bir korelasyon olduğunu tespit etmiştir.

Suç türleri tek tek ele alındığında kadınların tüm suç türleri açısından erkeklerden farklı ortalamalara sahip olduğu ve erkeklerden daha fazla mağduriyet korkusu yaşadığını ortaya koymaktadır. Tablo 2, bağımsız örneklem t testi analizi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Suça İlişkin Korku Ölçek Ögeleri ve t Değerleri

	Cinsiyet	\bar{X}	t	sd.	P
Dolandırılmak	Kadın	3.88	12.374	798	.000
	Erkek	2.64			
Ev dışında hırsızlık	Kadın	4.27	14.906	798	.000
	Erkek	2.90			
Evdeyken hırsızlık	Kadın	4.40	17.776	797	.000
	Erkek	2.76			
Tecavüz	Kadın	4.50	11.528	798	.000
	Erkek	1.99			
Cinsel taciz	Kadın	4.47	28.697	798	.000
	Erkek	1.98			
Öldürülmek	Kadın	3.99	11.488	795	.000
	Erkek	2.84			
Silahlı saldırı	Kadın	3.99	9.752	797	.000
	Erkek	2.92			
Malın çalınması	Kadın	4.02	13.079	797	.000
	Erkek	2.87			

Gasp	Kadın	4.26	18.195	797	.000
	Erkek	2.73			
Kapkaç	Kadın	4.24	18.310	797	.000
	Erkek	2.68			
Mala zarar	Kadın	3.81	11.151	797	.000
	Erkek	2.72			

Elde edilen verilerden anlaşıldığı üzere kadınlar (%95.6) tüm suç türleri içerisinde en çok cinsel içerikli suçlara maruz kalmaktan korkmaktadır. (Tecavüze uğrama korkusu açısından [$t_{(798)}=11.52$, $p<.05$; Cinsel tacize uğrama korkusu açısından ($t_{(798)}=28.69$, $p<.05$]. Bu sonuç Warr ve Ferraro tarafından ortaya atılan görüşleri destekler niteliktedir. Nitekim söz konusu sosyal bilimciler cinsel içerikli suçların kadınların korkularını yükselttiği noktasında önemle durmaktadır. Hatta Gordon ve Riger (1988) kadınların suça maruz kalma korkularını kısaca *tecavüz korkusu* olarak kavramsallaştırmaktadır. Warr (1985, s. 249) Seattle’de yaptığı çalışmasında elde ettiği bulgulardan yola çıkarak kadınların suç korkusundan bahsederken aslında taciz ve tecavüz suçlarına maruz kalmaktan korkmalarından bahsetmek gerektiğini öne sürmektedir. Benzer şekilde Ferraro (1995, s. 93) Amerika’da ulusal düzeyde yapmış olduğu bir çalışmada kadınlar arasında cinsel içerikli olmayan suçların en önemli belirleyicisinin aslında tecavüz korkusu olduğunu tespit etmiştir. Yeoh ve Yeow (1997, s.276) ise Singapur’da yapmış oldukları bir çalışmada kadınların %44.4’ünün en çok korktukları suç türünün tecavüz olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre kadınların cinayete kurban gitmekten daha çok tecavüze uğramaktan korktukları görülmektedir.

H₂: Mağduriyet risk algısı cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Yukarıda ifade edildiği üzere mağduriyet risk algısı korkunun bileşenlerinden birisidir ve suç korkusundan farklı bir anlam ifade etmektedir. Bu nedenle çalışmada cinsiyete göre mağduriyet risk algısının farklılaşp farklılaşmadığı da test edilmiştir. Sonuçlar Tablo 3’de gösterilmektedir.

Tablo 3. Cinsiyet Açısından Mağduriyet Risk Algısı Durumu

		\bar{X}	t	sd.	P
Cinsiyet	Kadın	42.54	15.73	800	.000
	Erkek	30.51			

Yapılan analiz sonucunda cinsiyetin risk algısını belirleyen önemli değişkenlerden birisi olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem t testi analizi erkeklerle kadınların risk algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır ($t_{(800)}=15.73$, $p<.05$). Kadınların suça ilişkin risk algı ortalamaları $\bar{X}=42.54$ tür. Bu değer erkeklerle kıyasla oldukça yüksek bir değeri ifade etmektedir. Buradan kadınların erkeklerden daha yüksek risk algısına sahip olduğu söylenebilir. Çalışmada elde edilen bulgular LaGrange ve Ferraro (1989), Ferraro (1995) ve Ferguson ve Mindel (2006, s.20)’in çalışmalarındaki bulgular ile uyumluluk göstermektedir.

H₃: Suçtan korunma sosyal pratiği cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

Suç mağduru olmamak için insanlar kaçınma ve korunma davranışı olmak üzere iki tür davranış geliştirmektedirler. Tablo 4’de cinsiyet açısından suçtan korunma sosyal pratiğinin farklılaşp farklılaşmadığı gösterilmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet Açısından Suçtan Korunma Sosyal Pratiği t testi

		\bar{X}	t	sd.	p
Cinsiyet	Kadın	67.06	16.990	798	.000
	Erkek	51.31			

Tablodan anlaşıldığı üzere kadınlar suça maruz kalma korkusuyla erkeklerden daha fazla tedbir almakta ve suçtan korunma sosyal pratiği ile ilgilenmektedir ($t_{(798)}=16.99$, $p<.05$). Kadınların kaçınma ve korunma davranış ortalamalarının erkeklerden farklı olup olmadığı yine bağımsız örneklem t testi analiziyle ortaya konmuştur.

Tablo 5. Cinsiyet Açısından Kaçınma ve Korunma Stratejileri t testi

		\bar{X}	t	sd.	p
Kaçınma	Kadın	34.65	16.43	798	.000
	Erkek	25.37			
Korunma	Kadın	32.41	12.48	798	.000
	Erkek	25.93			

Tablo 5 göstermektedir ki, kadın ve erkeklerin kaçınma ve korunma stratejileri geliştirme davranış ortalamaları açısından farklılık söz konusudur (Kaçınma davranışı için [$t_{(798)}=16.3$, $p<.05$; Korunma davranışı için ($t_{(798)}=12.48$, $p<.05$]. Kadınların kaçınma davranışı ortalaması $\bar{X}=34.65$, erkeklerin kaçınma davranışı ortalaması ise $\bar{X}=25.37$ 'dir. Kadınların korunma davranışı ortalaması $\bar{X}=32.41$, erkeklerin $\bar{X}=25.93$ 'tür. Buna göre kadınların daha çok kaçınma davranışı gösterdiğini söylemek mümkündür.

Elde edilen veriler literatürle uyumludur. Örneğin Hwang (2006, s. 167) Çin'de yapmış olduğu çalışmada kadınların suçtan korunmak için daha çok davranışlarını kısıtladığını saptamıştır. Aynı şekilde Ferraro'nun (1995: 103-107) araştırması genel olarak kadınların erkeklerden daha çok davranışlarını kısıtladığını ortaya koymuştur. Kadınlar özellikle gece dışarı çıkmaktan kaçınmaktadır. Warr (1985: 248) Seattle'da yaptığı çalışmada suça maruz kalmamak için katılımcıların ne tür önlemler aldığını sormuş, elde ettiği verilerden kadınların erkeklere kıyasla daha çok kaçınma davranışı gösterdiğini saptamıştır. Örneğin kadınların %42'si yalnız başına dışarı çıkmaktan kaçınmaktadır. %40'ı ise gece dışarı çıkmamayı tercih etmektedir. Bu oran erkeklerde yalnızca %9'dur.

4. SONUÇ

Çalışmamızda da ortaya çıktığı üzere, toplumlarda görülen ve yaygın bir sorun haline dönüşen suç korkusunun temel belirleyicilerinden birisi cinsiyettir. Benzer şekilde kadınların mağduriyet risk algısı erkeklere kıyasla daha yüksektir ve suçtan korunmak için daha fazla önlem almak durumundadırlar. Literatürde kadınların korkularının yüksek çıkmasının daha çok cinsel içerikli suçlardan kaynaklandığı öne sürülmektedir. Bu çalışma kapsamında da cinsel tacizin ve tecavüze uğrama korkusunun özellikle kadınlarda büyük korku oluşturduğu görülmektedir. Cinsel taciz ve tecavüzün kadınlar üzerinde ciddi travmalar ve olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Kadınlar uğradıkları saldırının hem fizyolojik hem de psikolojik etkilerini uzun süre üzerlerinden atamamaktadır. Yaralanmadan istenmeyen gebeliklere, depresyondan intihara kadar pek çok olumsuzluğa yol açan cinsel içerikli suçlara maruz kalmak aynı zamanda kadınlar için sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle Türkiye gibi modernliğim ve geleneğin iç içe yaşadığı gelişmekte olan

ülkelerde kadınların uğradığı saldırıdan yine kendilerinin sorumlu tutulması yönündeki bir eğilim halen varlığını devam ettirmektedir. Cinsel içerikli suçlara maruz kalmanın faturasını kadınlar aile ve sosyal yaşamlarında ağır şekilde ödemektedir. Bu nedenle kadınların özellikle bu iki suç türüne yönelik korkularının anlamlı düzeyde yükselmesinin doğal olduğu söylenebilir. Kadınlar özellikle suç potansiyelinin yüksek olduğu alanlarda bulunmaktan kaçınmakta ve mağduriyet yaşamamak için daha fazla önlem alma yoluna gitmektedir.

KAYNAKÇA

- Amerio, P. & Roccato, M. (2005). A Predictive Model for Psychological Reactions to Crime in Italy: An Analysis of Fear of Crime and Concern about Crime as a Social Problem. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 15, 17–28.
- Box, S., Hale, C. & Andrews, G. (1988). Explaining Fear of Crime. *British Journal of Criminology* 28, 340-56.
- Callanan, V. & Teasdale, B. (2009). An Exploration of Gender Differences in Measurement of Fear of Crime. *Feminist Criminology*, 4(4), 359-376.
- Chiricos, T., Eschholz T.V., & Gertz, M. (1997). Crime, News, and Fear of Crime: Toward an Identification of Audience Effects. *Social Problems* 44(3), 342–57.
- Clark, J. (2003). Fear in Fear-of-Crime. *Psychiatry, Psychology and Law*, 102, 267–282.
- Clemente, F. & Kleiman, M.B. (1977). Fear of Crime in the United States: A Multivariate Analysis. *Social Forces*, 56, 519-531.
- Crowell, N. A. & Burgess, A. W. (1996). *Understanding Violence Against Women*. Washington DC: National Academy Press.
- Çardak, B. (2012). Kadınların Suç Korkuları Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 23-45.
- Deakin, J. (2006). Dangerous People, Dangerous Places: The Nature and Location of Young People's Victimization and Fear. *Children & Society*, 20, 376–390.
- Dolu, O. (2011). *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji* (3. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Doran, B.J. & Burgess, M.B. (2011). Putting Fear of Crime on the Map: Investigating Perceptions of Crime Using Geographic Information Systems. Springer.
- Dubow, F., McCabe, E. & Kaplan, G. (1979). *Reactions to Crime: A Critical Review of the Literature*. Washington, D.C.: National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice; U.S. Government Printing Office.
- Ecevit, Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Başlangıç. Y. Ecevit ve N. Karkiner (Ed.), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi* içinde (s.2-29). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ferraro, K. F. & LaGrange, R. (1987). The Measurement of Fear of Crime. *Sociological Inquiry*, 57, 70-101.
- Ferraro, K. F. (1995). *Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. Albany: State University of New York.
- Ferguson, K. M. & Mindel, C. H. (2007). Modeling Fear of Crime in Dallas Neighborhoods: A Test of Social Capital Theory. *Crime & Delinquency*, 53(2), 322-349.
- Fisher, B.S. & Sloan J. J. III. (2003). Unraveling the Fear of Sexual Victimization Among College Women: Is the 'Shadow of Sexual Assault' Hypothesis Supported? *Justice Quarterly*, 20(3), 633–659.

- Franklin, T. W., Franklin, C. A. & Fearn, N. E. (2008). A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime. *Social Justice Research*, 21(2), 204–227.
- Garofalo, J. (1979). Victimization and the Fear of Crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 16, 80-97.
- Gardner, C.B. (1989). Analyzing Gender in Public Places: Rethinking Goffman's Vision of Everyday Life. *The American Sociologist*, 20(1), 42-56.
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji* (5. Basım) (Cemal Güzel, Çev.) İstanbul: Kırmızı.
- Gilchrist, E., Bannister, J., Ditton, J. & Farrall, S. (1998). Women and Fear of Crime: Challenging the Accepted Stereotype. *British Journal of Criminology*, 38, 283-298.
- Gordon, M. T. & Riger, S. (1989). *The Female Fear*. New York: The Free Press.
- Goodey, J. (1997). Boys Don't Cry: Masculinities, Fear of Crime and Fearlessness. *British Journal of Criminology*, 37, 401-418.
- Hale, C. (1996). Fear of Crime: A Review of the Literature. *International Review of Victimology*, 4, 79–150.
- Hollander, J. A.(2001). Vulnerability and Dangerousness: The Construction of Gender Through Conversation About Violence. *Gender & Society* 15, 83–109.
- Hwang, E. (2006). A Multilevel Test of Fear of Crime: The Effect of Social Conditions and Perceived community Policing Activities in a Megalopolis. (Yayımlanmamış doktora tezi). Michigan State University/School of Criminal Justice, Michigan.
- Jennett, C. (1998). Qualitative Review. *Fear of Crime* (Volume 1) içinde (s. 29-62). Erişim Adresi, <http://www.criminologyresearchcouncil.gov.au/reports/1998-foc1.pdf>
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Karasu, M. A. (2012). Kent ve Suç Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(2),175-193.
- Karakuş, Ö. (2013). Suç Korkusunun Sosyolojik Belirleyenleri: Sosyal Sermaye mi? Sosyal Kontrol mü?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1-19.
- Keane, C. (1992). Fear of Crime in Canada: An Examination of Concrete and Formless Fear of Victimization. *Canadian Journal of Criminology*, 34(2), 215 -224.
- Kelly, L. (1996). It's Everywhere: Sexual Violence as a Continuum. Stevi Jackson ve Sue Scott (Ed.), *Feminism & Sexuality: A Reader* içinde (s. 191-206). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Kızmaz, Z. (2012). Gelişmekte Olan Ülkelerde Suç: Suç Oranlarının Artışı Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme. *Mukaddime*, 5, 52-74.
- Killias, M., & Clerici, C. (2000). Different Measures of Vulnerability in Their Relation to Different Dimensions of Fear of Crime. *The British Journal of Criminology*, 40, 437–450.
- Kul, M. (2009). *Toplumda Suça İlişkin Korkunun Yapılaşması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Liska, A.E., Sanchirico, A. & Reed, M.D. (1988). Fear of Crime and Constrained Behaviour: Specifying and Estimating a Reciprocal Effects Model. *Social Forces*, 66, 827-837
- LaGrange, R.L. & Ferraro, K.F. (1989). Assesing Age and Gender Differences in Perceived Risk and Fear of Crime. *Criminology*, 27, 697-719.
- Miceli, R., Roccato, M. & Rosato, R. (2004). Fear of Crime in Italy: Spread an Determinants. *Environment and Behavior*, 36, 776–789.
- Miethe, T.D. (1995). Fear and Withdrawal From Urban Life. *ANNALS, AAPSS*, 539, 14-27.

- Özaşçılar, M. ve Ziyalar, N. (2009). Suç Korkusu: İstanbul'da Yaşayan 18–25 Yaş Grubu Üniversite Öğrencilerinin Mağdur Olma Riskleri Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Adli Bilimler Dergisi*, 8, 7-17.
- Pain, R. H. (1997). Social Geographies of Women's Fear of Crime. *Transactions of the Institute of British Geographers. New Series*, 22(2), 231-244.
- Pantazis, C. (2000). Fear of Crime; Vulnerability and Poverty. *British Journal Criminology*, 40, 414-436.
- Rader, N. E., May, D. C., & Goodrum, S. (2007). An Empirical Assessment of the Threat of Victimization: Considering Fear of Crime, Perceived Risk, Avoidance, and Defensive Behaviors. *Sociological Spectrum*, 27, 475–505.
- Rader, N. E. (2008). Gendered Fear Management Strategies: Intersections of Doing Gender and Fear Management Strategies in Women's Lives. *Sociological Focus*, 41(1), 34–52.
- Rountree, P. W. ve Land, K. (1996) Perceived Risk Versus Fear of Crime: Empirical Evidence of Conceptually Distinct Reactions in Survey Data. *Social Forces*, 74, 1354–1377.
- Sampson, R. J. (1991) Linking the Micro and Macrolevel Dimensions of Community Social Organization, *Social Forces* 70(1), 43-64.
- Scott, H. (2003). Stranger Danger: Explaining Wmen's Fear of Crime. *Western Criminology Review*, 4(3), 203-214.
- Skogan, W. G. & Maxfield, M. G. (1981). *Coping With Crime: Individual and Neighbourhood Reactions*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, F. (2013). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınevi.
- Stanko, E. (1995). Women, Crime, and Fear. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 539, 46-58.
- Smith, W. R. & Torstensson, M. (1997). Gender Differences in Risk Perception and Neutralizing Fear of Crime. *British Journal of Criminology* 37(4), 608–634.
- Smith, M. D. (1988). Women's Fear of Violent Crime: An Exploratory Test of a Feminist Hypothesis. *Journal of Family Violence*, 3, 29- 38.
- Sutton, R. M. & Farrall, S. (2005). Gender, Socially Desirable Responding and Fear of Crime: Are Women Really More Anxious About Crime. *British Journal of Criminology*, 45, 212-224.
- Tulloch, M. (1998). Quantitative Review. *Fear of Crime* (Volume 1) içinde (s.7-29). Criminology Research Council. Erişim Adresi: <http://www.criminologyresearchcouncil.gov.au/reports/1998-foc1.pdf>
- Uludağ, Ş. (2010). Vatandaşların Suç Korku (Güvenlik Endişesi) Seviyesine Etki Eden Faktörler ve Alınabilecek Önlemler: Malatya Örneği, *Polis Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 1-28.
- Yeoh, B. S. A. & Yeow, P. L. (1997). Where Women Fear To Tread: Images of Danger and the Effects of Fear of Crime in Singapore. *Geojournal*, 43(3), 273-286.
- Yin, P. (1980). Fear of Crime Among the Elderly: Some Issues and Suggestions. *Social Problems*, 27, 492-504.
- Young, V. D. (1992). Fear of Victimization and Victimization Rates Among Women: A Paradox? *Justice Quarterly*, 9 (3), 419-441.
- Yücel, M. T. (2009). Suç Korkusu ve Etkisinin Nötrleştirilmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 83, 278-301.
- Valentine, G. (1992). Images of Danger: Women's Sources of Information About the Spatial Distribution of Male Violence. *Area*, 24, 22–29.

- Warr, M. (1984). Fear of Victimization: Why are Women and the Elderly More Afraid? *Social Science Quarterly*, 65, 681-702.
- Warr, M. (1985). Fear of Rape Among Urban Women. *Social Problems*, 32(3), 238-250.
- Warr, M. & Ellison, C. G. (2000). Rethinking Social Reactions to Crime: Personal and Altruistic Fear in Family Households. *American Journal of Sociology*, 106(3), 551-578.
- Warr, M. (2000). Fear of Crime in the United States: Avenues For Research and Policy. David Duffee (Ed.), *Criminal Justice 2000: Measurement and Analysis of Crime and Justice* (Vol. 4) içinde (s. 451-489). Washington, DC: U.S. Department of Justice.

Extended English Abstract

There is no doubt that fear is one of the universal feelings that make us human. Fear is an equally humane feeling as feelings of love, excitement, surprise or sadness. Fear is more likely to emerge through feelings of insecurity. Crime phenomenon is inarguably one of the most significant factors that damage social trust. Crime has maintained its existence in every society and era in history. This situation caused some concerns among ordinary citizens for both themselves and their relatives, and led to escalating anxiety about being a victim of crime. In literature this is defined as the fear of victimisation or of crime. The fear of crime has grown into a widespread problem in contemporary modern societies. One of the reasons for the insecurity of modern societies is rising crime rates and changing types of criminal activities. Several issues intimately associated with modernisation such as rapid urbanisation, population growth, weakening family bonds, increasing use of alcohol and drugs, rising economic and social inequalities, escalating cultural differences and conflicts, weakening traditional values and relations, and disintegration of informal social control have brought along increasing rates of crime.

People develop behavioural strategies such as “avoidance” and “protection” not to be a victim of crime. Avoidance behaviour means staying away from particular places and people that may cause feelings of fear. Relevant researches have demonstrated that the relationship between the fear of crime and socio-demographic variables (sex, age, marital status etc.) has frequently been considered in these studies and women experience higher levels of fear of crime compared to that of men. Furthermore, according to several studies, women’s fear of crime is three-fold compared to men’s fear of crime. The purpose of this study is to examine the gender factor on the fear of crime phenomenon, too. In developing countries like Turkey there are limited numbers of studies available on this subject. Therefore, this study aims to provide some evidence on understanding whether the fear of crime has become a social problem in Turkey, a historically and culturally different country from European countries, and it also attempts to explore social differences and similarities between Turkey and these countries. The findings obtained in the study shall also contribute to policies on security politics and social gender for developing social peace.

In this study, among other quantitative research models the descriptive survey model has been adopted. This research project has been carried out in Mersin, a major city with its marked urban history and social structure. Its scope consists of adults aged 18 years and over living in 10 neighbourhoods out of 204 in Mersin. Proportional stratified sampling method has been used as the research sample choice. In each determined 800 households one individual aged 18 years or over has filled the questionnaire. 302 of the participants are females while 498 of them are males. These figures suggest that %37.8 of women and %62.3 of men have been represented in the survey. The hypotheses of the research include: A. The fear of crime differs according to gender B. Perceived victimisation risk is different for each gender C. Crime avoidance social practice differs by gender.

According to our research, one of the most fundamental determiners of the fear of crime as a growing problem in societies is gender. Similarly, women's perception of victimisation risk is significantly higher than that of men and the former have to take more precautions to avoid crime. In the research, it is evident that the fear of sexual abuse and being raped cause higher anxiety and horror among women. It is also known that sexual abuse and rape lead to serious traumas and negative effects on females. Women are able to overcome neither the physiological nor psychological effects of the abuse for a long time. Being exposed to injuries, unwanted pregnancies, depression or even committing suicide that may cause many damaging effects also bring social problems along with them. Particularly in developing countries that incorporate traditions with modernism like Turkey, the tendency to regard women responsible for the abuses they are exposed to maintains its existence. Women are being coerced into pay the price for being subject to sexual abuses in their families and social lives. For this reason, women's higher levels of fear for these two crimes should be considered an expected and normal result. Women especially avoid being present in places with higher crime potential and tend to take more measures against victimisation.